

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicæ In quibus exhibentur quædam
Observationes circa aliquot ex LXV. Propositionibus A SS.
Domino Nostro Innocentio XI. Condemnatis**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Septima. Ex numero & qualitate Authorum qui pro 26.
propositione allegantur, colligitur quod probabilitas, etiam illa, quam
veram, germanam & practicam vocant, non possit statui pro Regula ...

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10671156-1

CONCLUSIO SEPTIMA.

Ex numero & qualitate Authorum qui pro 26. propositione allegantur, colligitur quod probabilitas, etiam illa, quam veram, germanam & practicam vocant, non possit statui pro Regula morum.

IN Specimine doctrinae Theologicae per Belgium manantis ex Academia Lovaniensi, quod exhibuerunt Adversarii, ut Propositiones 65. & complures alias à Lovaniensibus apud S. Sedem accusatas condemnationi subducerent, agnoscunt quòd propositio 26. quam praeteris execrabilem ostendimus, authorem habeat *Thomam Sanchez lib. 8. in Decal. cap. 6. num. 15.* Ad verbum ita habet Sanchez: "Tertia regula est, Possunt quoque absque mendacio ea verba usurpari, etiamsi ex sua significatione non sint ambigua, nec eum sensum verum admittant ex se, nec ex circumstantiis occurrentibus; sed tantum verum sensum reddant ex aliquo addito mente proferentis retento, quodcumque illud sit. Ut si quis vel solus vel coram aliis, sive interrogatus sive propria sponte, sive recreationis gratia sive quocumque alio fine juret se non fecisse aliquid quod reverà fecit, intelligendo intra se aliquid aliud quod non fecit, vel aliam diem ab ea in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum, reverà non mentitur, nec est perjurus; sed tantum non diceret unam veritatem determinatam, quam audientes concipiunt, ac verba illa ex se significanc, sed aliam veritatem disparatam. Haec regula non est adeò usque certa, ut duæ priores: illam enim negant Doctores num. 12. relati. Sed eam amplectuntur Angelus, Sylvester, & multi alii, quos num. 38. 39. 40. & triplici sequenti referam; qui admittunt quædam responsa eam ex se significationem non habentia, sed ex solo addito mente respondentis retento. Et in propriis terminis docent Navar. cap. Humana aures.... Valentia.... Salon.... Toledo.... Philivarius.... Suarez.... Leonardus.... Et dicit esse probabilem Emmanuel Sa., Haftenus Sanchez. Loca horum Authorum videre licet citata apud ipsum ad numerum decimum quintum. Videri possunt in eodem Sanchez Authores alii quos numeris supra indicatis assignat.

Porro notatu dignum quòd Thomas Sanchez obierit anno hujus saeculi decimo, quodque ab anno illo iis Authoribus quos ipse citatis locis recensuit, ingens proculdubio numerus accesserit. Nam recensiti à Sanchez penes subsequentes Casuistas valde magnam aestimationem obtinuerant; ita ut mirari non debeamus tantum illis suffragantium numerum accessisse, quin penè impossibile videatur secus contingere potuisse: siquidem Alexandro VII. teste, contigit interea summam istam luxuriantium ingeniorum licentiam indies magis excrefcere circa opiniones Christianae disciplinae relaxativas, & animarum perniciem inferentes, qualis vel maximè est illa de qua nobis hic sermo.

Advertat nunc harum Thesium Lector quousque ingenium humanum, etiam tot viro- rum Theologiam profitentium fuerit prolapsum. Agitur enim hic de errore non abstruso, imperceptibili, merè speculativo, vel in re exigua aut paucos concernente; sed de errore prorsus manifesto, omninò palpabili, summè practico, & in re maximi momenti, omnes hominum status, omniaque hominum officia, adeoque totum genus humanum concernente. Vel hinc colligitur quantò, qui Theologiam profitentur, suò aliorumque periculò negligant media sive ex parte intellectus, sive ex parte voluntatis, quibus notitia legis naturalis comparatur; quantò item periculò admittant impedimenta istius notitiae; de quibus mediis & impedimentis latius egimus in Thesibus de peccatis ignorantiae, Concl. 12.

In his speciali observatione dignum est quòd nulla omninò sit securitas in Adversario- rum nostrorum saepius memorato ac saepius refutato principio de licito usu opinionum quas probabiles vocant. Nam ex his manifestum est quod Propositio 26. habuerit pro se

in-

ingentem Authorum numerum. Superest ut ostendamus quanti illi fuerint. Quod me attinet, ego illorum auctoritatem non elevo; solummodò mihi propositum est ostendere quod Adversarii negare non possint, quin Authores supra memorati, si quidem vera sint quæ ipsi Scriptores Societatis de istis referunt, habuerint conditiones, quas ipsi Adversarii requirunt ad probabilitatem veram, germanam & practicam, ut vocare incipiunt. Ut verò à propositione cujus tractationem incepimus & ejus auctore non recedamus, legantur quæ Collegium Granatense Societatis Jesu de illo pronuntiat in ejus encomio, quod operi ejusdem in Decalogum præfigitur. Legantur etiam quæ Philippus Alegambe ex eadem Societate in *Bibliotheca Scriptorum* dictæ Societatis de eodem refert. Videbit in his quilibet proculdubio Lector, quod si vel dimidium illorum quæ Scriptores isti de probitate & sapientia Thomæ Sanchez narrant, verum fuerit, conficiatur quòd ille à suis habitus fuerit, si alius quisquam, *Vir prudens & consideratus*. Quomodo ergo in Thesibus 12. Julii anno 1683. Lovanii defensis, Concl. 9. dicitur: "Certum tenes & incertum dimittis, ubi conscientiam tibi formas ex opinione certò & practicè probabili, quæ nititur motivo secundum se, quidem fallibili, sed gravi, ex quali vir prudens & consideratus in rebus magni momenti concludere solet." An fortè certum tenere & incertum dimittere potuit Sanchez conscientiam sibi formando ex antedictâ suâ opinione adeò scandalosâ, & in praxi adeò perniciosâ? An certum tenere & incertum dimittere potuerunt tot alii viri qui ob auctoritatem ipsius Sanchez conscientiam sibi formarunt ex propositione illâ de licito usu quarumcumque restrictionum mentalium? Concludendum ergo, quòd sicut opinio Sanchez fuit scandalosa & in praxi perniciofa; ita adhuc hodie multæ opinionēs possint esse scandalosæ & in praxi perniciosæ, etsi nitantur motivo secundum se quidem fallibili, sed gravi, ut volunt, ex quali vir, quem *prudentem & consideratum* vocant, in rebus magni momenti concludere solet. Quam ergo securitatem præstabit illa, quam ipsi vocant veram, germanamque ac practicam probabilitatem, quam inficiari non possunt competiisse dictæ opinioni Thomæ Sanchez. Si tamen testimonia quæ apud designatos Scriptores leguntur de probitate & sapientia Thomæ Sanchez judicio Adversariorum necdum sufficiant, ut ejus autoritas opinionis isti tribuerit veram, germanamque ac practicam probabilitatem, legantur insuper quæ idem Alegambe in sua *Bibliotheca Scriptorum Societatis* refert de Gregorio à Valentia, Francisco Suarez, Leonardo Lessio, & Emanuele Sa; quæ item de illis omnibus enarrantur *Imaginem primi sæculi*: expendantur denique ea quæ prædicat Escobar in *Theologia* suæ *Moralis* idæa, eleganti admodum, ut putat, allegoriâ, quâ Scriptores Primarios Societatis quatuor animalibus, ac viginti quatuor Senioribus Apocalypseos comparare non veretur. His consideratis judicet Lector an Adversarii admittere non debeant, quòd istorum auctoritas præsuppositâ veritate indicatorum testimoniorum, non fuerit plusquam sufficiens, ut illi sententiæ tribueret illam, quam ipsi æstimant esse veram, germanamque ac practicam probabilitatem: tanta siquidem sunt, quæ illic de Sanchez, Valentia, Suarez, Lessio & Sa referuntur, ut Adversarii negare non possint, quin dictæ sententiæ de restrictionibus mentalibus, in cujus patrocinium allegantur, competierit ratione auctoritatis illorum probabilitas, quam ipsi, si ullam aliam, vocare debuerunt veram, germanam, ac practicam. Quo admissio evidenter consequitur, quod etiam talis probabilitas nec antè-hac fuerit, nec in posterum statui possit secunda morum regula.